

RESİMLİ
TÜRKÇE
Edebiyat
TAKVİMİ
2016

iletişim

Resimli Türkçe Edebiyat Takvimi 2016

EAN-13: 980-975-05-1843-0

© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.

EDITÖR: Levent Cantek

GÖRSEL UYGULAMA: Deniz Karagül

ARAŞTIRMA: Aybars Yanık, Duygu Çayırıcıoğlu, Necdet Dümelli, Şeyda Kurt

YAZARLAR: Alper Atalan, Akif Kurtuluş, Alper Canıgüz, Aybars Yanık, Ayşe B. Kaban, Aziz Tuna C., Barış Uygur, Baybars Tekath, Behçet Çelik, Berna Durmaz, Burcu Aktaş, Burhan Sönmez, Bülent Çallı, Bülent Yıldız, Defne Tarman, Deniz Arslan, Duygu Çayırıcıoğlu, Ekin Can Göksoy, Ekrem Solgun, Elif Key, Emrah Polat, Emre Bayın, Erman Çağlar, Figen Şakacı, Gamze Güller, Gaye Borahioğlu, Giray Kemer, Hakan Bıçakcı, Hasan Ali Toptaş, Işıl Kocaoğlu, İlyas Barut, Jaklin Çelik, Kemal Varol, Kerem Işık, Kıvanç Koçak, Levent Cantek, Leyla Burcu Dündar, Mahir Ünsal Eriş, Melike Uzun, Memo Tembelçizer, Murat Başekim, Murat Gülsoy, Murat Menteş, Murat Uğurlu, Mustafa Çiftci, Necdet Dümelli, Ömer Ayhan, Pelin Buzluk, Pertev Başgöz, Pınar Ögünç, Sedef Betil, Senem Tepe, Serhan Ergin, Sinan Sülün, Şule Gürbüz, Turgut Ulucan, Uğur Mıstaçoğlu, Utku Özmakas, Yalçın Tosun, Yekta Kopan.

ÇİZERLER: Bahadır Yazıcı, Berat Pekmezci, Cansın Çağlar Özdemir, Cengiz Üstün, Deniz Karagül, Fatih Okta, Gurur Birsin, Latif Demirci, Osman Çolakoglu, Resul Ertas, Seyhan Argun.

BANTLAR: Anti Klişe Timi (Aybars Yanık, Duygu Çayırıcıoğlu, Levent Cantek-Cengiz Üstün), Boşuna Sinirlenmiyorum (Aybars Yanık-Cansın Çağlar Özdemir), Kulağı Büyüyen Adam (Levent Cantek-Berat Pekmezci), Romo (Necdet Dümelli-Gurur Birsin), Takvimin Bantı (Levent Cantek-Seyhan Argun), Tivitgiri (Duygu Çayırıcıoğlu-Bahadır Yazıcı)

DÜZELTİ: Burak Kutlar, Güneş Akkor, Merve Öztürk, Onat Özlü, Sevim Tezer, Ümran Küçükislamoglu

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

OCAK

1

CUMA

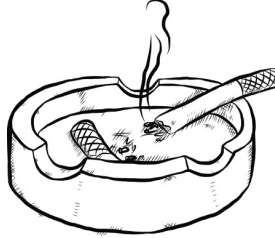
Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu yürürlüğe girdi.
-1952-

Ankara'da Avni Dökmeci'nin yönetimindeki şiir dergisi *Kaynak* yayımlanmaya başladı. Özdemir Asaf, Turgut Uyar, Dıranas gibi dönemin genç kuşak şairlerine kapısını açtı.

-1948-

Amerika'da tüm sigara paketlerinin üzerinde "Dikkat! Sigara içmek sağlığınıza zarar verebilir!" uyarısının bulunması zorunluluğu getirildi.

-1966-

SOĞUK

Kışlık sarayımda, Olric'le konuşuyorum.
İkimiz de üşümeye başladık. Sıcak ülkelerden
kaçtık; soğuk ülkelerde üşüyoruz.

Oğuz Atay
Tutunamayanlar

iletişim

Sanat insan içindir. Ama akşam yattığını sabah edebiyat olarak sunmak bana doğru gelmiyor. Edebiyat duygu işidir, aşk işidir, tümüyle seks değil. Osman Şahin

Bence edebiyat alçak sesle yapılır. Yanında yöresinde gürültüyü gereksinmez, buna dayanamaz. Müziğe yakındır, resmi sever, insanın her hali karşısında büyülenir ve büyüler. Ayla Kutlu

“ Terliklerini hatırladı birden. Yatak altının derinliklerinde terliğinin tekini bulamadı; tek terliği ayağına geçirerek odada dolaşmağa başladı. Sokak lambasının ışığından yararlanarak sigara paketini buldu. Kibriti de hemen bulursam işler düzelmeye mi acaba? Neden olmasın? Olaylar arasında gerçek bağları bilmiyorum ki; hiç olmazsa ben bilmiyorum. Bu kibrit bulmada, bir yerde bir işe yarayabilir. Sigarasını yaktı; kibritin alevi, oldukça büyük bir yeri aydınlattı. Sigaranın ateşi daha küçük bir alanı aydınlattı; fakat sürekli bir aydınlıktır bu. Kafasında da bir sigara yaktı; ilk yemeğin gecesini aydınlatmak istedi. Yatağa uzandı; yemek odasını, odada bulunan ve kısa bir süre için akrabası olan ve artık hiçbir şeyi olmayan insanları düşündü. Beni sevseydiniz, şimdi yanımda olurdunuz gene. Beni bir türlü bırakmazdınız: Vallahi bırakmayız seni Hikmet Bey oğlumuz, derdiniz.

Oğuz Atay
Tehlikeli Oyunlar

”

OCAK 2 CUMARTESİ

Türkiye radyoları TRT1, TRT2 ve TRT3 adıyla yayın yapmaya başladı.
- 1975 -

Folklor araştırmacısı ve masalcı Eflatun Cem Güney öldü.
- 1981 -

Soyadı Kanunu yürürlüğe girdi.
- 1936 -

SOĞUK

İki gün önce yağan kar hâlâ erimemiş,
bahçenin bazı yerlerinde, ağaçların dallarında
duruyordu. Soğuk, bıçak gibi bir rüzgâr esti.

Orhan Pamuk
Cevdet Bey ve Oğulları

(KULAĞI BÜYÜYEN) ADAM

Sahici edebiyat geleceğe kalırmış. Benim romanlarım gelecekte de konuşulacakmış. Ya ben öldükten sonra konuşulacaksa yazdıklarım... Hiç konuşulmasın arkadaşım

“ Yeniden masasından kalkmaya karar verdi, ama karşısındaki kütüphanede duran babasının resmini görünce caydı. Babasının bu gümüş çerçeveli resmini oraya, beş altı yıl önce annesi koymuş, Muhittin de dokunmamıştı. Resimde mülazım Haydar Bey üniforması ve kılıcıyla gözüküyordu. Babası bu resmi emekli olmadan önce Beyoğlu'nda çekirmiş, kısa bir süre sonra da yorulduğunu, artık kendi köşesine çekileceğini herkese söyleyerek ordudan ayrılmış, Ankara'ya savaşa gitmemişti. Haydar Bey 7. Ordu'da, Filistin'de çarpışmış, burada nişancılığıyla ün yapmış, Muhittin de üç yıl önce soyadı kanunu çıktığı zaman, babasının hünerini hatırlamış, Nişancı soyadının bir şaire yakışacağını düşünmüştü.

Orhan Pamuk
Cevdet Bey ve Oğulları

FOTOĞRAF

Hasan Ali Toptaş

I

Rahmetli Fuat Yücesoy'un fotoğrafını arıyorlarmış, ellerinde kamera, peş peşe çıkıp geldiler kahvenin önüne. Ben o sırada akasyanın gölgesindeki muşamba kaplı masalardan birine oturmuş, arkadaşlarla birlikte çay içiyordum.

Fuat Amca'nın fotoğrafı illaki vardır, dedim yönetmene; çünkü onun torunu bu kasabanın ilk fotoğrafçısıydı, çarşımın öteki ucunda bir dükkânı vardı. Fakat o dükkânda pek oturmaz, boynunda fotoğraf makinesiyle sağda solda gezer dururdu.

Oh, dedi yönetmen, işte bu çok iyi, buluruz o vakit.

Kameraman da, küçük bir resim olsa yeter zaten, dedi hoparlörden çıkıyormuş gi-

bi görünen tuhaf bir sesle.

Resim değil, fotoğraf arıyoruz Hakan Bey, dedi yönetmen.

Geride dikilen omzu çantalı bir şey dedi, öteki masalara doğru boş boş baktığı içindeki derinliğin içinden.

Fakat o fotoğrafçı dükkânı nicedir yok, dedim sonra ben; torun da yok, nereye gitti, neden kayboldu hiç bilmiyorum. Fotoğraf için Fuat Amca'nın oğluna gideceğiz mecburen.

Tanyor musunuz, bizi götürebilir misiniz acaba, diye sordu yönetmen.

Tanıamaz olur muyum, dedim yerimden kalkarken; buyurun, gidelim.

Dördümüz, yola koyulduk.

arkası yarın...

KARANLIKTAN
MEDET UMMA!

SABRIMIZ
TAŞIYOR!

ATEİST
YAHUDİLERİ

KİMSİN SEN YA!

OCAK 3 PAZAR

Nietzsche'nin delirdiği iddia edildi.

- 1889 -

Çizgi roman *Karaoğlan*, *Akşam* gazetesinde tefrika edilmeye başlandı.

- 1962 -

Araç dergisinde çıkan bir çevirisi nedeniyle Adnan Benk ve derginin yazı işleri müdürü Afşar Timuçin tutuklandı.

- 1963 -

Beylerbeyi'nde bulunan tarihi Halil Paşa Yalısı kül oldu.

- 1977 -

SOĞUK

Sizin oralarda da havalar soğumuş nihayet.
... Bir de soğuk da yağmur da iyidir.

Elif Key
Bize İki Çay Söyle...

Aslında, yazı ile hayat arasındaki çelişki benim yaratıcılık çekirdeğimi diri tutuyor. Bu bir parçalanma elbet, bunu kabul ediyorum, kim olursa olsun bu durumda parçalanır. Ama bu parçalanmadan ortaya insanı güdüleyen bir enerji çıkıyor. Çocukken de böyleydim, okuldan gelir gelmez ilk işim ödevlerimi yapmaktı. Sadece çok çalışkan olduğum için değil, ödevden kurtulup sokağa çıkmak için.

Murathan Mungan

“ Nihan, “Dillere destan bir yahısı var,” diye devam etti. “Bir arkadaşından ona miras kalmış! Anlaşılan yalı Hayalet’ten Hayalet’e geçiyor. Profili aradığımız adama çok uyuyor.” Fotoğrafi masaya bıraktı. Kahve pişirse... “Neyse, sonunda somut bir şey ele geçirdik.”

“Senden başka kim var bu işin içinde?”

“Hiç kimse?” Şaşırılmıştı. “Başkası olduğunu da nereden çıkardın?”

“Söylediklerinden,” dedim. “Aradığımız, geçirdik... mız, dik... Çoğul eki bunlar.”

“Yalnızım. Lafın gelişi...” Yalan söylemeyi beceremeyen gözlerine baktım. “Öyle bakıp durma. Dedim ya, yalnızım.”

“Belki de birisiyle konuşuyorsun.” Gözleri büyüyordu. Öfkelenecek! Öfkesine aldırmadan sordum: “Fethi’yle mi?”

Onunla, demedi. “Kimseyle konuşmuyorum; saçmalama.”

Mehmet Eroğlu
Kusma Kulübü

”

FOTOĞRAF

Hasan Ali Toptaş

II

Fuat Amca'nın oğlu Himmet Nadir Yücesoy benim öğretmenimdi, dedim onlara; ortaokulda, resim dersimize gelirdi. İlk derste yorgan iğnesi, iplik ve kâğıt getirmemizi istemişti bizden. Sonra kâğıtları onun gösterdiği şekilde katlamış, kesmiş ve kat yerlerinden yorgan iğnesiyle dikip küçük birer defter yapmıştık. Bunları yaparken hayretler içerisindeydik tabii, ulan arkadaş bu öğretmen bize neden 23 Nisan resmi, bahar resmi, şu resmi, bu resmi yaptırıyor da böyle küçük bir defter yaptırıyor, bu ne işe yarayacak acaba, diye kendi aramızda habire fısıldaşıyorduk. Himmet Nadir Yücesoy da hiç istifini boz-

madan, tebessümün eşliğinde duran bir yüzle bizi süzüyor ama herhangi bir açıklama yapmıyordu. Daha sonra perspektifi öğretti bize; yaptığımız o küçük defterlere uzaklaştıkça incelen yollar, uzaklaştıkça küçülen telgraf direkleri çizdik. Resimde ışığın önemini öğretti sonra basit örneklerle, gölgelendirmeyi öğretti. Bunların ardından natürlü, portre, eskiz, profil, kompozisyon, figür, nüans, oran, nü, peyzaj gibi terimlerin tanımlarını yazdırdı yorgan iğnesiyle ciltlenmiş defterlerimizde. O güne kadar bu terimleri hiç duymamıştık tabii, öteki öğretmenler bunların bir tekini bile telaffuz etmemişlerdi.

TERBİYESİZ FIKRALARLA
KIRLETTİLER BENİ!

KARANLIKTAN
MEDET UMMA!

SABRIMIZ
TAŞIYOR!

ATEİST
YAHUDİLER!

KİMSİN SEN YA!

OCAK 4 PAZARTESİ

36 gündür grevde olan yaklaşık 70 bin maden işçisi
Zonguldak'tan Ankara'ya doğru yürüyüşe geçti.
-1991-

Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Hakkı Yılanlıoğlu,
"Bu memleket Moskof uşaklarının değil, Ergenekon aslanlarıdır," dedi.
-1969-

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı arananları ihbar edenlere
100 bin lira verileceğini duyurdu.
-1972-

Taksim'de yürüyen 82 yaşındaki bir adamın prostat hortumunu
bomba kablosu zanneden polis üst araması yaptı.
-2012-

Mahatma Gandhi Hindistan'da tutuklandı.
-1932-

SOĞUK

Korse neyin alsam mı bu memelere?
Para da yok ki gene. Derdimi ve memelerimi içime
atıyorum ve dışarı çıkıyorum. Soğuk Ankara ikindisine.

Murat Başekim
Demir Dövme Öyküleri

iletişim

NE DEMİŞ?

Herkes kendini, Türkçeyi biliyor varsayıyor.

“Yönetmelik” yerine “yönetmenlik” diyen, böylece her iki sözcüğü de bilmediği anlaşılan bakanlarımız var, bu da beni umutsuzluğa sürüklüyor.

Ali Püsküllüoğlu

Kimdir bu “İkinci Yeni”, kaç kişidir belli değil. Hiç değilse “Garip” dendiğinde üç kişinin adı geçer, bellidir.

Cemal Süreya

“ Ama Martin’den daha radikal olanları da vardı. Ta Hindistan’a gidip oradaki azizlere tapınan, oralardan da Amerikalara geçip birer keşiş olma umudunu ve inancını yitirdikten sonra geri dönen, şimdilerde kimi alkolik, kimi gurularından öğrendikleri ezoterik rahatlama seanslarını işe çevirmiş başka örnekleri düşündü. Üniversite arkadaşı bir çift gibi. Üniversite eğitimlerini tamamlamadan diyar diyar dolaşmaya karar veren bu çiftin şimdi nerelerde olduğunu, ne yaptığını bilmiyordu, ama bir zamanlar düşlerinin peşine düştükleri için hem deli gözüyle bakmıştı onlara hem de cesaretlerine hayran kalmıştı.

Menekşe Toprak
Temmuz Çocukları

FOTOĞRAF

Hasan Ali Toptaş

III

Himmet Nadir Yücesoy da resim öğretmeni değildi onlar gibi, sınıf öğretmeni idi ve bahçenin öteki ucundaki ilkokuldan geliyordu bize. Fakat işte, işini hakkıyla yapıyordu. Böylece, biz aylarca resmin bilgisini aldık ondan. Hatta bir keresinde, evinden getirdiği kitaplardan belli sayfaları açıp bize dünyaca ünlü ressamların resimlerini göstermiş, elden ele geçirin, herkes onar dakika aynı resme bakacak, demişti. Velhasıl, öteki öğretmenlere hiç mi hiç benzemiyordu Himmet Nadir Yücesoy. Kasabalılara da benzemiyordu aslında; kahvelerin hiçbirine adım atmıyor, alkollü içeceklerle ve sigaraya el sürmüyor, kalaba-

lğa karışmıyor, hatta çarşıya çıkmışsa alışverişini eder etmez hızlı adımlarla hemen evine dönüyordu. Güzel güzel harflerle tabelâ da yazıyordu o yıllarda. Bazen, harflerin üstüne kararınca sim serpiyordu hatta, uzaktan bakıldığında tabelâlar cafcacı bir şekilde ışıl ışıl parlıyordu. Kasaba ruhuna dar geldiğinde de mobilitine atlıyor, sağda solda gezip duruyordu Himmet Nadir Yücesoy. Bazen tozu dumana katarak o vadaki köylere gidiyordu mesela, bazen üzüm bağlarının arasında doluyor, bazen de dağlara doğru uzaklaşıp tepelerin arkasında gözden kayboluyordu. Mobilite denen vızıltıyı ilk o sokmuştu kasabaya.

NERDE O ESKİ
RAMAZANLAR?

TERBİYESİZ FIKRALARLA
KIRLETTİLER BENİ!

KARANLIKTAN
MEDET UMMA!

SABRİMİZ
TAŞIYOR!

ATEİST
YAHUDİLERİ

KİMSİN SEN YAI

OCAK

5

SALI

Umberto Eco dünyaya geldi.

-1932-

Askeri sırları Almanya'ya sızdırmaktan yargılanan Yahudi kökenli asker
Alfred Dreyfus ömür boyu hapse mahkûm oldu ve rütbeleri söküldü.

-1895-

Adalet Bakanlığı bir genelgeyle bekâret kontrolünü yasakladı.

-1999-

Kilise Brezilya'da kadınların açık elbise ve pantolon giymelerine savaş açtı.

-1953-

SOĞUK

Güzün yağmurdan, kuru havalarda soğuktan
koruyan çok sevdiğim o montun içinden çok
çabuk çıktım, hızla büyüyordum çünkü.

Akif Kurtuluş
Ukde

iletişim

- “ - Anne... Dügüne şu beyaz kolsuz bluzumu giyiyim diyorum... Altına da keten eteğimi, lame pabuçlarımı...
- İyi, parmağın da zil tak oldu olacak... Dansözün ya sen... Kıçın başın açıktaki giyin, düğüne gidelim, baban da bizi öldürüp gazetelere; “Namusum mevzubahisti, pişman diilim” desin...
- Peki anlaşıldı, bu bluzu giyersem gazeteler “Canavar ruhlu baba dehşet saçtı” haberi yapıcak... şu pembe şilebezi elbisemi giysem...
- “Cinnet geçiren anne öz kızını doğradı” haberi çıkar... Arkadan ışık vurunca, her tarafın gözükür o elbiseyle; astarı yok bişeyi yok... Giydirtmem...
- İyi lan o zaman, direkt kefen giyip mezara yatıyım ben... “Bir elbise yüzünden canına kıydı” haberi çıksın... Alt başlık, “Aile baskısı bi can daha aldı...” Sütün içinde çerçeve “Uzmanlar uyarıyor: Gençleri anlamaya çalışın...” Resim altı, “Kuştepe güzeli Sıdika'nın ölümü mahalleliyi yasa boğdu...” Resimden doğru okuyucuya mahzun mahzun bakıyorum... En sevdiğim resmim var ya hani... Geçen yaz dayım çektiydi... Bööle saçım yüzüme düşmüş, gözlerim manalı, ıslıl ıslıl... Acık da ruj sürdüyüm...

Atilla Atalay
Sıdika

”

FOTOĞRAF

Hasan Ali Toptaş

IV

Gözü gibi bakardı ona, tur atıp geldikten sonra tozunu toprağını silmekle kalmaz, mutlaka bujisini de söker, uzun uzun temizlerdi. Kapiya gelmiştik. Ben küçülmüş, ortaokul yıllarıma dönmüştüm tabii; kâğıt hışırtılarına benzeyen tuhaf bir heyecanın içinde, öylece dikiliyordum. Zili çalsak mı, dedi yönetmen. Büyüdüm yeniden, alelece toparlanıp zili çaldım. Bir sessizlik oldu önce, hayali zil sesine benzeyen, uzun bir sessizlik. Sonra ayak sesleri geldi yavaş yavaş ve kapiya yüzü çizgilerle dolu, yaşlı bir adam çıktı. Gözlerinden dışarıya, Himmet Nadir Yücesoy bakıyordu bu adamın. Ziya, dedi beni görünce, hoş geldin Ziya! Eğilip elini öptüm. Kaç yıl oldu

görüşmeli? Otuz yılı geçmiştir, dedim; başka şehirlerde yaşayınca öğretmenim, biliyorsunuz, ister istemez böyle oluyor. İhmalkârlığımı affetmişçesine başımı salladı. Ben de dönüp hemen yanımdakilerle tanıştırdım onu. Kısa süren hâl hatırlar faslından sonra yönetmen, kasabada bir belgesel çektiklerini ve bu belgeselde kullanmak için, yıllar önce çocuklara hikâye kitapları satan Fuat Yücesoy'un fotoğrafını aradıklarını anlattı. Evet, babam bu kasabada hikâye kitapları satan ilk ve son kişiydi, dedi Himmet Nadir Yücesoy; onun öyle bir merakı vardı, kitapları şehirden getirir, okul bahçesinde ya da çarşımın bir köşesinde çocuklara satardı.